

97/31

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutými v letech 1994 - 1996 na Program revitalizace říčních systémů

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 1997 pod číslem 97/31. Kontrolu řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Pohl.

Cílem kontroly bylo prověřit účelnost a hospodárnost při poskytování a použití prostředků státního rozpočtu určených na Program revitalizace říčních systémů.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících z oblastních odborů NKÚ Beroun, Kutná Hora, Ústí nad Labem, Tábor a Brno.

Kontrolované osoby:

A. Ústřední orgány:

1. Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“), Praha,
2. Ministerstvo financí (dále jen „MF“), Praha,
3. Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“), Praha.

B. Příjemci dotací:

Státní meliorační správa, Brno (dále jen „SMS“), Výzkumný ústav okrasného zahradnictví, Průhonice (dále jen „VÚOZ“), 2. základní organizace Unie ochránců životního prostředí, Praha 5 (dále jen „Unie“), Družstvo vlastníků půdy a majetku Slavíkov (dále jen „DVPM Slavíkov“); obec Chotoviny, obec Jince, obec Onšov, město Hostomice, město Slavkov u Brna, obec Černovice, obec Mokrovraty, obec Zbenice; Povodí Moravy, a. s., Povodí Ohře, a. s., Rybářství Velké Meziříčí, a. s.; Kolařík Hluboš, s. r. o., Radim Donát, Pavlov, Jiří Šimánek, Božejov.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly kontrolované osoby v 6 případech, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podala Unie, bylo vypořádáno usnesením Senátu NKÚ.

S e n á t NKÚ (ve složení: Ing. Josef Pohl - předseda, JUDr. Jiří Drábek, JUDr. Jan Holeček, Mgr. Marie Hošková, Ing. Alexandr Růžek - členové) na svém zasedání konaném dne 9. 6. 1998

s c h v á l i l usnesením č. 97/31/364
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I.

Úvod do kontrolované problematiky

Vláda České republiky na svém zasedání dne 20. 5. 1992 schválila usnesením č. 373 Program revitalizace říčních systémů (dále jen „PRŘS“). Vláda tímto usnesením uložila ministrům životního prostředí, zemědělství, financí a vnitra zabezpečit úkoly v programu uvedené.

Cílem programu je obnova, stabilizace a péče o vodní režim krajiny. Předmětem dotace je mj. revitalizace toků, obnova a zakládání vodních nádrží, břehových porostů, mokřadních ekosystémů a prvků systémů ekologické stability ve vazbě na vodní režim, ochrana proti erozi, zvyšování retenčních schopností území, opatření pro obnovu zásob podzemních vod a opatření pro obnovu a stabilizaci vsakovacích ploch.

Prostředky na PRŘS byly v kontrolovaném období (r. 1994-1996) vyčleněny ve státním rozpočtu (dále jen „SR“) jako systémová investiční dotace v kapitole Všeobecná pokladní správa (dále jen „VPS“), číslo programu 389010. MF uvolňovalo prostředky SR na PRŘS dvěma způsoby:

- formou oznámení limitu čerpání investičních výdajů ze SR fyzickým nebo právnickým osobám včetně stanovení podmínek čerpání,
- účelovým zvýšením limitu investičních výdajů příslušnému ústřednímu orgánu pro rozpočtové a příspěvkové organizace v jeho působnosti včetně stanovení podmínek pro čerpání. Ústřední orgán dále svým rozpočtovým opatřením zvýšil limit systémových investičních dotací o účelovou dotaci na schválenou revitalizační akci pro rozpočtové a příspěvkové organizace ve své působnosti.

Přehled o výši finančních prostředků vyčleněných v SR v kapitole VPS na financování investičních akcí v rámci PRŘS a jejich čerpání v kontrolovaném období je zřejmý z následující tabulky.

Rozpočtový rok	Rozpočet	Čerpání	(v tis. Kč)
			Rozdíl
1994	150 000	129 258	20 742
1995	215 000	191 116	23 884
1996	250 000	241 644	8 356

MŽP vydalo „Směrnici MŽP o poskytování finančních prostředků v rámci PRŘS“ (dále jen „Směrnice“). Tato Směrnice upravuje postup při podávání žádostí o zařazení akcí do PRŘS, způsob projednávání žádostí, přidělování a čerpání finančních prostředků, vymezuje subjekty, které mohou být žadatelé o poskytnutí prostředků SR na tento program a vymezuje činnosti, na které mohou být finanční prostředky v rámci PRŘS poskytnuty.

Dále MŽP vydalo „Metodický pokyn Ministerstva životního prostředí České republiky okresním úřadům k zabezpečení Programu revitalizace říčních systémů“ (dále jen „Metodický pokyn“). Metodickým pokynem je okresním úřadům (dále jen „OkÚ“) přidělena koncepční, posuzovací a kontrolní úloha v rámci PRŘS.

Pro řešení základních otázek zabezpečení PRŘS byl svoláván Poradní sbor k PRŘS (dále jen „PS MŽP“), který jmenoval ministr životního prostředí.

Na regionální úrovni zabezpečovaly PRŘS regionální poradní sbory (dále jen „RPS“) při regionálních pracovištích Agentury ochrany přírody a krajiny ČR jmenované náměstkem ministra životního prostředí. RPS posuzovaly žádosti o dotaci a doporučovaly akce k přidělení dotace.

Žádosti doporučené RPS, ev. PS MŽP, sumarizovalo MŽP a po doporučení náměstkem ministra životního prostředí, který řídí sekci ochrany přírody a krajiny, předložilo MF k uvolnění finančních prostředků.

Při uvolňování prostředků SR na investiční akce realizované v rámci PRŘS postupovalo MF dle „Zásad pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořízování investičního majetku“, vydaných MF pod čj. 113/1 679/94 (dále jen „Zásady“). Podle Zásad stanovilo MF u investičních výdajů hrazených z kapitoly VPS na základě předložených podkladů výši dotace a podmínky čerpání a současně vystavilo oznámení limitu investičních výdajů. Příjemce dotace byl dle Zásad po dokončení stavby povinen požádat MF o definitivní přiznání dotace. K řízení o definitivní přiznání dotace byl investor povinen předložit doklady, kterými prokazoval splnění stanovených ukazatelů a podmínek.

Kontrolou NKÚ byl na MŽP, MF a MZe ověřován postup při poskytování prostředků na PRŘS. Celý průběh financování akce byl kontrolními skupinami NKÚ kontrolován u 18 žadatelů, kteří realizovali 33 vybraných investičních akcí.

- Kontrole byly podrobeny finanční prostředky v objemu 212 975 tis. Kč, z toho 8 118 tis. Kč bylo poskytnuto formou návratné finanční výpomoci. Zbývající část tvořily přímé dotace (celková částka zahrnuje u víceletých akcí i prostředky poskytnuté z tohoto programu v letech 1993 a 1997).
- Nedostatky zjištěné kontrolou NKÚ u investorů se týkaly finančních prostředků v celkové výši 81 608 tis. Kč, což je 38,32 % z kontrolovaného objemu.
- Neoprávněné použití prostředků SR (porušení ustanovení § 11 a § 5 zákona ČNR č. 576/1990 Sb.) bylo zjištěno ve výši cca 16 710 tis. Kč, tj. 7,85 % z kontrolovaného objemu.

II.

Systemové nedostatky a charakteristika nejdůležitějších kontrolních zjištění

A. Při poskytování dotací

1. MŽP každoročně novelizovalo Směrnici na základě poznatků z realizace programu. Jednotlivá znění Směrnice však nebyla podepsána ani datována, neobsahovala transformační, ani zrušovací ustanovení, a tím nebylo jednoznačně stanoveno období jejich platnos-

ti. MŽP nezajistilo platnost Směrnice pro další resorty zúčastněné na poskytování dotace, zejména MF se jí často neřídilo.

Metodický pokyn, kterým jsou v PRŘS stanoveny úkoly pro OkÚ, nebyl zveřejněn ve Věstníku vlády České republiky pro okresní úřady a orgány obcí, což je dle usnesení vlády ze dne 20. 2. 1991 č. 42 příloha č. 1 bod I.(2), podmínkou jeho platnosti.

2. Podmínky pro čerpání dotace stanovovalo MF při uvolňování finančních prostředků. Podle Směrnice a Metodického pokynu měly být příjemcům dotace stanoveny věcné podmínky pro čerpání dotace, ty však součástí podmínek stanovených MF nebyly. Věcné podmínky měly stanovit RPS ve spolupráci s příslušným OkÚ. Rozdělení úkolů pro RPS a OkÚ při stanovování a kontrole věcných podmínek pro přidělení dotace tak, jak jsou uvedeny v Metodickém pokynu a ve Směrnici, je nefunkční. Není jednoznačně řečeno, jakou formou mají být věcné podmínky závazně stanoveny, není efektivně zabezpečena kontrola jejich plnění a není stanoven postih v případě jejich neplnění. Při definitivním přiznání dotace se ke splnění věcných podmínek nepřihlíželo.
3. Směrnice neřeší ochranu revitalizačních akcí, na něž byly poskytnuty prostředky SR, před zásahy vlastníka (uživatele), které znehodnotí revitalizační účinek akce.
4. MŽP doporučovalo v období let 1995 -1996 k poskytnutí dotace akce, u kterých nebyly doloženy výsledky veřejné soutěže provedené dle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a tím nesplňovaly podmínky pro financování za účasti SR. MF v rozporu se Zásadami poskytlo dotaci na akce, u nichž nebyly doloženy výsledky výběrového řízení.
5. MŽP důsledně nekontrolovalo doložení všech povinných příloh k žádosti o dotaci a doporučovalo k poskytnutí dotace akce, u nichž nebyly doloženy vlastnické vztahy k předmětu dotace. Dále doporučovalo k poskytnutí dotace akce, ke kterým nebyla předložena projektová dokumentace. Investoři, kteří po přidělení dotace řešili majetkoprávní vztah k předmětu dotace nebo po přidělení dotace teprve zadávali zpracování projektové dokumentace, nestačili v mnoha případech stavbu připravit k realizaci, poskytnutou dotaci v daném roce nevyčerпали a v rámci ročního účtování se SR nepoužité prostředky vrátili. V roce 1995 tak nebylo z prostředků vyčleněných v rozpočtu na PRŘS použito více než 23 mil. Kč, což činí 10,7 %. Další žadatelé o poskytnutí příspěvku z tohoto programu přitom nemohli být z důvodů nedostatku finančních prostředků uspokojeni.

MŽP ve Směrnici stanovilo pro žadatele povinnost v případě změn finančních nároků při realizaci akce předložit RPS aktualizovanou tabulku „Registr investic MF“ (dále jen „Registr“) s odůvodněním změny, ale neřešilo postup při jejich projednávání a odsouhlasování. Investoři se často s požadavkem na změnu financování akce obraceli přímo na MF, které rozhodo-

valo o změnách finančních nároků bez odborného posouzení RPS.

6. MŽP umožnilo, aby z PRŘS byly v kontrolovaných letech financovány akce, jejichž cíl (čištění odpadních vod) není v souladu s cílem revitalizačních opatření definovaným ve Směrnici.
7. MF uvolňovalo dotace i na akce, které nebyly doporučeny náměstkem ministra životního prostředí. Tím nerespektovalo výběr akcí, které MŽP jako odborný garant programu doporučilo k poskytnutí dotace. MF v některých případech nerespektovalo výši částky doporučenou MŽP k poskytnutí na danou akci, přestože z předložených dokladů nevyplynula opodstatněnost změny částky.
8. MF v rozporu se Zásadami nestanovilo pro některé investiční akce podmínky pro čerpání dotace, a tím nestanovilo kritéria pro kontrolu jejího čerpání.
9. Na MŽP, resp. RPS, ani na MF není k dispozici spis, ve kterém by byla vedena kompletní agenda dotované revitalizační akce, což značně znesnadňuje kontrolu postupu při poskytování a definitivním přiznání dotace.

B. V průběhu čerpání dotací

Při nakládání s prostředky SR investoři porušovali platné právní předpisy a podmínky stanovené pro čerpání dotace. Bylo zjištěno:

- použití poskytnutých prostředků na jiný účel, než na který byly poskytnuty, použití prostředků SR v jiném rozpočtovém roce - porušení rozpočtových pravidel republiky;
- proplácení faktur za práce, které nebyly provedeny, a nevhodné použití prostředků SR - porušení vyhlášky MF o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací;
- nedodržování závazného postupu pro stanovení cen stavebních prací (do konce roku 1994) a závazného postupu zadavatelů veřejné zakázky směřujícího k uzavření smluv (od roku 1995) - porušení zákona o cenách a zákona o zadávání veřejných zakázek;
- zahajování staveb bez stavebního povolení, užívání staveb bez kolaudačního rozhodnutí - porušení stavebního zákona;
- neúčtování o dotaci - porušení zákona o účetnictví;
- poskytování záloh dodavatelům nad stanovenou mez (více než 10 % ročního objemu prací), neplnění závazných ukazatelů (termín ukončení stavby, termín pro podání žádosti o definitivní přiznání dotace) - porušení podmínek pro poskytnutí dotace.

C. Při ukončení akcí

1. OkÚ neplnily kontrolní úlohu stanovenou jim Metodickým pokynem MŽP, kontrolu věcných podmínek stanovených pro poskytnutí dotace neprováděly.
2. K ověření podmínek stanovených investorovi pro čerpání dotace požadovalo MF k řízení o definitivním při-

znání dotace předložit kolaudační rozhodnutí (příp. uvedení do zkušebního provozu), výpis z účtu financující banky, kontrolu provedenou finančním orgánem (zákon ČNR č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech) a doklad, který potvrdí splnění revitalizačního účinku. Finanční orgány však často z různých důvodů odmítaly kontrolu správnosti čerpání dotace provést, investoři v tom případě předkládali faktury přímo na MF. Kontrola NKÚ zjistila ze strany investorů porušování právních předpisů a podmínek, za kterých byla dotace poskytnuta. Tato porušení však kontroly územních finančních orgánů, příp. samotného MF nezjistily a při definitivním přiznání dotace nemohla být zohledněna. Jednalo se hlavně o porušování postupu při stanovení cen stavebních prací financovaných za účasti SR (před účinností zákona o zadávání veřejných zakázek), které je kvalifikováno jako neoprávněné použití prostředků SR, a dále porušování zákona o zadávání veřejných zakázek (od roku 1995).

3. MF při řízení o definitivním přiznání dotace:

- nesledovalo splnění povinnosti žadatele podat ve stanoveném termínu žádost o definitivní přiznání dotace a z této skutečnosti nevyvozovalo žádné důsledky. Příjemci dotací, kteří žádost o definitivní přiznání dotace nepodali, tak použili prostředky SR bez prokázání splnění stanovených ukazatelů a podmínek pro jejich použití. Kontrolou bylo zjištěno, že v letech 1994 - 1995 poskytl MF dotaci z PRŘS na cca 180 akcí, které v dalších letech nebyly financovány za účasti SR, z nich definitivně přiznalo k 19. 1. 1998 dotaci v 32 případech;
- nevyřizovalo žádosti o definitivní přiznání dotace průběžně, často přiznávalo dotaci s několikaměsíčním odstupem od termínu, kdy byla žádost podána. V případě, že MF předepsalo vrácení dotace pro nesplnění některé z podmínek pro její poskytnutí, způsobilo pozdní vyřízení definitivního přiznání dotace opožděné vrácení neoprávněně použitých prostředků do SR;
- dostatečně nezabezpečilo provádění kontroly čerpání dotace finančními orgány, i když jako podklad pro definitivní přiznání dotace tuto podmínku žadateli stanovilo;
- definitivně přiznávalo dotaci i v případech, že investor k žádosti o definitivní přiznání dotace nedoložil všechny doklady prokazující splnění podmínek, které pro čerpání dotace MF stanovilo. MF v těchto případech neověřilo, že finanční prostředky byly použity hospodárně a v souladu s účelem, na který byly poskytnuty.

III.

Porušení právních předpisů

A. Ústřední orgány

A.1. Ministerstvo životního prostředí

1. porušilo ustanovení § 21 zákona ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, které stanoví:

„Ministerstva se ve veškeré své činnosti řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády.“

tím, že nezabezpečilo splnění úkolu uloženého ministru životního prostředí usnesením vlády ze dne 20. 5. 1992 č. 373, které v bodě 8 přílohy stanoví:

„Ve spolupráci s dalšími resorty vydat metodický pokyn Ministerstva životního prostředí České republiky okresním úřadům k zabezpečení revitalizace říčních systémů v oblasti státní správy.“

O d ů v o d n ě n í:

MŽP při vydávání Metodického pokynu nezajistilo jeho platnost pro OkÚ zveřejněním ve Věstníku vlády České republiky pro okresní úřady a orgány obcí. OkÚ se často tímto Metodickým pokynem neřídily, zejména kontrolní úloha byla opomíjena.

Přílohou Metodického pokynu byla Směrnice, kterou MŽP novelizovalo častěji než Metodický pokyn. Při vydávání Směrnice MŽP nestanovilo jednoznačně období její platnosti. Jednotlivá znění Směrnice nebyla datována ani podepsána a nebyla identifikována ani jiným způsobem, např. číslem jednací. Směrnice neobsahují transformační, ani zrušovací ustanovení, a tím není jednoznačně stanoveno období jejich platnosti.

Dále MŽP při vydávání Směrnice nezajistilo její závaznost pro všechny subjekty zúčastněné na poskytování prostředků SR. V úvodu Směrnice je uvedeno, že MŽP vydává Směrnici v dohodě s MF a MZe. Jedná se o resortní předpis MŽP, neboť spolupráce MF a MZe na vypracování jednotlivých znění je doložena pouze jejím projednáváním na PS MŽP. MF, které v kontrolovaných letech uvolňovalo prostředky na PRŘS, často ustanovení Směrnice nerespektovalo;

2. porušilo ustanovení § 6 odst. 1 zákona ČNR č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění zákona č. 343/1992 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Státní orgány, obce, jiné právnické osoby ... jsou povinny zajišťovat odbornou správu písemností vzešlých z jejich činnosti, popřípadě z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých); dbají při tom o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností ...“

O d ů v o d n ě n í:

MŽP předložilo ke kontrole dopisy z let 1994 -1996 adresované MF, jejichž přílohou jsou doporučení náměstka ministra k poskytnutí finančních příspěvků na vyjmenované revitalizační akce. Následně předložilo MŽP u čtyř dopisů z roku 1996 jiné verze příloh, ve kterých byly změněny nebo připsány další doporučené akce.

Vypracování dvou verzí příloh s doporučeními akcemi u výše uvedených dopisů MŽP uspokojivě nevyvětlilo a na základě vedené evidence průkazně nedoložilo způsob a datum doručení výše uvedených dopisů a jejich příloh s akcemi doporučenými k poskytnutí dota-

ce. Sama existence dvou verzí jednoho dokumentu, na základě kterého MF poskytovalo dotace, zpochybňuje věrohodnost výběru akcí, které náměstek ministra v roce 1996 doporučil k přidělení dotace;

3. se neřídilo ustanovením § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, kde je mj. uvedeno:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...“

O d ů v o d n ě n í:

V letech 1993 - 1996 byla VÚOZ, příspěvkové organizaci zřízené MŽP, poskytnuta dotace z PRŘS na revitalizační opatření v části povodí Botiče, I.- III. etapa, v celkové výši 28 200 tis. Kč. Čerpání této účelové dotace nebylo ze strany MŽP dosud kontrolováno. Kontrola NKÚ zjistila u VÚOZ řadu porušení právních předpisů včetně porušení podmínek pro poskytnutí dotace;

4. při poskytování dotace se důsledně neřídilo následujícími ustanoveními Směrnice:

- **ustanovení oddílu I. čl. 6 bod 1 Směrnice (od roku 1995), kde je mj. uvedeno:**

„... pro poskytnutí finančních prostředků na realizaci prací předkládá žadatel žádost včetně uvedených příloh (příloha č. 2 této směrnice). O její úplnosti rozhodují RPS.“ ,

- **ustanovení oddílu I. čl. 7, bodu 3, kde je mj. uvedeno:**

„... RPS zároveň posuzují reálnost závazného příslibu žadatelů k zahájení realizace revitalizačních akcí, na které nebyla pro jednání RPS předložena projektová dokumentace ...“ ,

- **ustanovení oddílu II. čl. 3 bodu 5 Směrnice (od roku 1995), kde je uvedeno:**

„Výše doporučeného finančního příspěvku pro žadatele je uvedena v protokolu z jednání RPS (v procentech z celkových nákladů na akci, s uvedením maximální výše příspěvku). Výše příspěvku je regionálním poradním sborem konkretizována na základě výsledku veřejné soutěže, který žadatel předloží RPS.“

O d ů v o d n ě n í:

MŽP doporučovalo k poskytnutí dotace akce, u nichž investoři nedoložili k žádosti všechny povinné přílohy podle přílohy č. 2 Směrnice. Jednalo se především o prokázání vlastnických vztahů k předmětu dotace. U rozpočtových a příspěvkových organizací doporučovalo MŽP poskytnutí finančních prostředků na realizaci akcí před tím, než byla vypracována projektová dokumentace a nedokázalo posoudit reálnost jejich zahájení v daném roce. Z důvodů nevyjasněných majetkoprávních vztahů

a časové náročnosti přípravy investičních akcí docházelo k opožděnému zahájení staveb, a tím také k nedočerpání poskytnutých prostředků SR v daném rozpočtovém roce.

MŽP doporučovalo v období let 1995-1996 k poskytnutí dotace akce, u kterých nebyly doloženy výsledky veřejné soutěže provedené dle zákona č. 199/1994 Sb., a tím nesplňovaly podmínky pro financování za účasti SR.

A.2. Ministerstvo financí

1. porušilo ustanovení § 5 odst. 2 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), kde je mj. uvedeno:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky.“ ,

- tím, že při poskytování dotací nedodržovalo ustanovení čl. 2 odst. 3 Zásad, kde je mj. uvedeno:

„Závěry z výběrového řízení budou jedním z podkladů pro uvolňování čerpání roční dotace ministerstvem financí, ...“ ,

a uvolňovalo dotace bez doložení závěrů výběrového řízení.

O d ů v o d n ě n í:

MF poskytlo v kontrolovaných letech u 19 investičních akcí z 33 kontrolovaných finanční příspěvek bez doložení výsledků výběrového řízení na dodavatele stavby, u 8 akcí realizovaných rozpočtovou organizací SMS poskytlo finanční příspěvek z prostředků PRŘS bez doložení výsledků výběrového řízení na zpracování projektové dokumentace. V roce 1996 poskytlo MF obci Hrdibořice finanční příspěvek ve výši 4 242 tis. Kč, tj. o 314 tis. Kč více, než obec požadovala po uskutečnění veřejné soutěže,

- tím, že v rozporu s ustanovením čl. 5 odst. 6 Zásad, kde je mj. uvedeno:

„... Výši dotace a podmínky čerpání dotace ... stanoví ministerstvo financí (na základě předložených podkladů ...“ ,

u některých akcí nestanovilo podmínky pro čerpání dotace.

O d ů v o d n ě n í:

MF poskytlo dotaci na investiční akce „Rybí přechod na řece Jihlavě“, „Obnova břehových porostů na řece Bečvě“ a „Revitalizace rybníčku u arboreta“ a nestanovilo podmínky čerpání dotace. Na první dvě akce poskytlo dotaci v roce 1994 a do doby kontroly NKÚ nebyla dotace na tyto akce definitivně přiznána. Dotaci na akci „Revitalizace rybníčku u arboreta“ poskytlo MF v roce 1996 a v roce 1997 tuto dotaci definitivně přiznalo;

2. porušilo ustanovení § 6 odst. 1 zákona ČNR č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění pozdějších předpisů (citace viz bod A.1.2).

O d ů v o d n ě n í:

MF vede doklady o poskytnutí finančních prostředků na investiční akci v časově příslušných referátnicích (oznámení limitu čerpání, podmínky čerpání, Registr). Doklady, na jejichž základě MF prostředky poskytovalo (doporučení náměstka ministra životního prostředí, žádost, protokol, výběrové řízení ap.), vede nesystematicky, v referátnicích většinou přiloženy nejsou, doklady často nejsou evidovány v došlé poště. Definitivní přiznání dotace MF vede v samostatných referátnicích. Způsob vedení agendy k PRŘS neumožňuje přehledně sledovat průběh financování jednotlivých akcí a znesnadňuje kontrolu. MF nevede řádnou spisovou evidenci o financování akcí z PRŘS a doklady k těmto akcím nemá účelně uloženy. Doklady, které jsou na MF k této agendě k dispozici, nejsou úplné a nelze doložit jejich úplnost v době poskytnutí finančního příspěvku;

3. nerespektovalo ustanovení oddílu III. čl. 4 bod 2 Směrnice pro rok 1996, kde je uvedeno:

„Ve výjimečných případech může MF po dohodě s MŽP při přechodném nedostatku finančních prostředků žadatele poskytnout žadateli návratnou finanční výpomoc se lhůtou splatnosti zpravidla 5 let.“

O d ů v o d n ě n í:

V roce 1996 MF poskytovalo návratnou finanční výpomoc také žadatelům, kterým byly finanční prostředky z PRŘS poskytnuty na revitalizační opatření dle oddílu I. Směrnice, na které se možnost poskytnutí návratné finanční výpomoci nevztahovala.

S MŽP poskytnutí návratných finančních výpomocí MF neprojednávalo. Lhůtu splatnosti stanovilo MF ve všech případech poskytnutí návratné finanční výpomoci 10 let, záruky od příjemců návratné finanční výpomoci nepožadovalo.

A.3. Ministerstvo zemědělství se neřídilo ustanovením § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. (citace viz bod A.1.3).

O d ů v o d n ě n í:

MZe jako zřizovatel rozpočtové organizace SMS nekontrolovalo hospodaření s rozpočtovými prostředky poskytnutými této organizaci na PRŘS a neusměrňovalo čerpání finančních prostředků uvolněných na financování investičních akcí realizovaných SMS v rámci PRŘS.

V letech 1994 - 1996 byly SMS poskytnuty dotace z PRŘS na revitalizační akce v celkové výši 192 157 tis. Kč. Čerpání této účelové dotace nebylo ze strany zřizovatele - MZe - dosud kontrolováno. Kontrola NKÚ zjistila u SMS řadu porušení právních předpisů včetně porušení podmínek pro poskytnutí dotace.

V roce 1995 SMS z finančních prostředků uvolněných na financování investičních akcí v rámci PRŘS v celkové výši 79 904 000 Kč nevyčerpala celkem 17 752 194,83 Kč, tj. 22,22%. Důvodem nedočerpání dotace byla především investorská nepřipravenost revitalizačních akcí. V roce 1995 přitom nemohli být uspokojeni další žadatelé o poskytnutí finančních prostředků na revitalizační akce z důvodu nedostatku finančních prostředků.

B. Příjemci dotací

1. Ustanovení § 5 odst. 2 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., kde je stanoveno:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky.“

porušily město Hostomice, obec Mokrovraty, SMS, VÚOZ a Jiří Šimánek.

O d ů v o d n ě n í:

- Město Hostomice v letech 1994 a 1995 použilo z dotace poskytnuté v těchto letech v celkové výši 7 704 000 Kč na akci „Výstavba vodní nádrže Chumava“ celkem 4 488 947,40 Kč na úhradu prací, které s předmětem dotace nesouvisely. Jednalo se především o stavební práce prováděné na jiných investičních akcích města.
- Obec Mokrovraty použila z prostředků dotace poskytnuté v roce 1996 na akci „Revitalizace Kocáby - Mokrovraty“ částku ve výši 1 286 891 Kč na stavbu kanalizačního přívadče, který nebyl součástí revitalizační akce.
- SMS použila v roce 1994 z prostředků dotace poskytnuté na „Revitalizace toku Obrtka II. etapa“ celkem 418 849,30 Kč na úhradu prací, které s touto akcí nesouvisely. Dále SMS použila v roce 1996 z prostředků dotace poskytnuté na „Revitalizace říčního systému Litavky - Kardavec Hluboš“ 76 000 Kč na výsadbu zeleně a její následné ošetření v prostoru u koupaliště, tyto práce nebyly předmětem dotace.
- VÚOZ použil z prostředků dotace poskytnuté v roce 1993 na akci „Revitalizace povodí Botiče“ částku ve výši 224 641,20 Kč na úhradu prací za překládku čerpací stanice používané pro čerpání vody.
- Jiří Šimánek použil z prostředků dotace poskytnuté v letech 1995 a 1996 na akci „Revitalizace Mlýnského rybníka“ částku v celkové výši 97 697 Kč na úhradu projektových prací, které nebyly předmětem dotace.

2. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., kde je stanoveno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

porušil VÚOZ.

O d ů v o d n ě n í:

VÚOZ v roce 1993 vykázal ve zúčtování se SR jako vyčerpané všechny poskytnuté prostředky ve výši 3 650 tis. Kč, ale ve skutečnosti část těchto prostředků ve výši 1 335 tis. Kč použil k úhradě faktur v roce následujícím. V roce 1994 rovněž vykázal jako vyčerpané všechny prostředky dotace na PRŘS ve výši 7 500 tis. Kč, ve skutečnosti však částku v celkové výši 5 142 800 Kč použil k úhradě faktur až v následujícím roce.

3. Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. stanoveno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny ... a v souladu s věcným plněním.“

porušily SMS, VÚOZ.

O d ů v o d n ě n í:

SMS při uzavírání dodatku ke smlouvě zvýšila původní dohodnutou smluvní cenu stavby „Revitalizace říčního systému Litavky - Kardavec Hluboš“ mimo jiné o částku 296 540 Kč, i když za tuto částku nedohodla v tomto dodatku žádné věcné plnění.

SMS v roce 1993 uhradila dodavateli stavby „Revitalizace toku Obrtka I. etapa“ faktury v celkové výši 1 280 000 Kč, přičemž věcné plnění bylo dodavatelem doloženo pouze ve výši 628 739 Kč. V roce 1994 uhradila SMS dodavateli této stavby faktury v celkové výši 1 480 450 Kč (tj. doplatek celkové smluvní ceny), přičemž věcné plnění k fakturovaným částkám nebylo dodavatelem doloženo soupisy provedených prací, ani zjišťovacími protokoly. Ze zápisů ve stavebním deníku přitom vyplývá, že práce na této stavbě nebyly dokončeny ve stanoveném termínu (do 31. 12. 1994) a pokračovaly ještě v roce 1995.

SMS uhradila v roce 1994 dodavateli stavby „Revitalizace toku Obrtka II. etapa“ fakturu na částku 260 000 Kč, přičemž věcné plnění k vyfakturované částce nebylo dodavatelem doloženo soupisem provedených prací, ani zjišťovacím protokolem. Podle zápisů ve stavebním deníku nebyly vyfakturované práce v roce 1994 dokončeny a probíhaly ještě do 30. 1. 1995. V průběhu roku 1995 uhradila SMS dodavateli této stavby faktury v celkové výši 1 339 000 Kč, přičemž věcné plnění k vyfakturovaným částkám nebylo dodavatelem doloženo soupisy provedených prací, ani zjišťovacími protokoly. Podle zápisu o odevzdání a převzetí stavby ze dne 17. 12. 1996 byly práce na II. etapě revitalizace dokončeny až v prosinci 1996.

SMS v roce 1995 uhradila dodavateli stavby „Revitalizace toku Obrtka III. etapa - retenční nádrž Mošnice“ faktury v celkové výši 1 603 350 Kč, přičemž věcné plnění k vyfakturované částce nebylo dodavatelem dolože-

no soupisem provedených prací, ani zjišťovacím protokolem. V roce 1996 uhradila dodavateli této stavby faktury v celkové výši 2 666 766 Kč, přičemž věcné plnění k vyfakturovaným částkám nebylo dodavatelem doloženo soupisy provedených prací, ani zjišťovacími protokoly.

SMS v roce 1995 uhradila dodavateli stavby „Revitalizace toku Obrtka IV. etapa - retenční nádrž Čakovice“ fakturu na částku 1 060 000 Kč za přípravné práce, přičemž věcné plnění k vyfakturované částce nebylo dodavatelem doloženo soupisem provedených prací, ani zjišťovacím protokolem. Hodnota přípravných prací nebyla vyčíslena ve smlouvě o dílo, ani ve výkazu výměr, který byl součástí nabídky dodavatele. V průběhu roku 1996 uhradila SMS dodavateli této stavby faktury v celkové výši 4 370 100 Kč, přičemž věcné plnění k vyfakturovaným částkám nebylo dodavatelem doloženo soupisy provedených prací, ani zjišťovacími protokoly.

- VÚOZ proplatil v roce 1995 dodavateli faktury za projektové práce na akci „Revitalizace části povodí Botiče - II. etapa 2. část“ v celkové výši 232 000 Kč, přestože projekty nebyly dodány. Dále v roce 1996 VÚOZ uhradil z dotace 20 000 Kč za návrh provozního a manipulačního řádu, který nebyl zhotovitelem dodán.
- VÚOZ uhradil z prostředků SR za realizaci revitalizačních opatření na akci „Revitalizace povodí Botiče - I. etapa“ o 833 200 Kč více, než bylo ujednáno ve smlouvách uzavřených dle výsledků výběrového řízení, a tím postupoval neehospodárně.

4. Závazný postup při tvorbě ceny ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, kde je mj. stanoveno:

„Věcné usměrňování cen spočívá ve stanovení podmínek cenovými orgány pro sjednání cen. Tyto podmínky jsou ...

c) závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci.

Tento způsob regulace cen platí pro všechny prodávající a kupující určeného druhu zboží.“

nedodrželi následující příjemci dotací porušením

- a) ustanovení Výměru MF č. 01/93 ze dne 13. 11. 1992 (uveřejněného v částce 46/1992 Cenového věstníku), kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, kde se v části II. položka 9 písm. B mj. stanoví:

„Stavby, stavební objekty, provozní soubory, stavební a montážní práce, dodávky strojů a zařízení a projektové práce financované za účasti státního rozpočtu ...

Pro účely regulace cen platí: ...

B. ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb ... (dále jen 'ZŘS'), který je pro účely regulace cen podle tohoto písmene závazný (Cenový věstník částka 40-42/1991), a dále podle těchto ustanovení ...“,

a kde se dále v bodě 6 stanoví:

„Veřejnou soutěž vyhlásí zadavatel podle čl. 15 ZŘS a též povinně v Cenovém věstníku.“,

přičemž ZŘS v čl. 15 odst. 1 mj. stanoví:

„Veřejnou soutěž vyhlásí zadavatel (vyhlašovatel) takovým způsobem, aby byla zajištěna co největší publicita; vyhlašuje se minimálně v jednom celostátním deníku ...“ :

město Hostomice, Povodí Ohře, a. s.

O d ů v o d n ě n í :

- Město Hostomice v roce 1993 nesjednalo cenu za zadání stavby a projektovou dokumentaci stavby „Výstavba vodní nádrže Chumava“ na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb (soutěž nebyla vyhlášena). Celková cena za projektové práce byla stanovena na 186 tis. Kč. Město Hostomice na dodávku stavby „Výstavba vodní nádrže Chumava“ nevyhlásilo veřejnou soutěž, ale pouze užší soutěž, ačkoli nesplnilo žádnou z podmínek stanovených pro použití užší soutěže v čl. 5 odst. 2 ZŘS. Cena zakázky byla stanovena na základě kalkulace odlišně od ceny nabídkové z důvodu jiného rozsahu prací, než bylo v zadání užší soutěže a činila 8 809 500 Kč;
- Povodí Ohře, a. s., nevyhlásila veřejnou soutěž na dodavatele stavby „Revitalizace Ploučnice“ v Cenovém věstníku ani v celostátním deníku, ale pouze v regionálním deníku. Celkem bylo v roce 1993 uhrazeno dodavateli 571 860 Kč;

- b) ustanovení části II. položky 11 písm. B Výměru MF č. 01/94 ze dne 17. 11. 1993 (uveřejněného v částce 33/1993 Cenového věstníku), kterým byl vydán seznam zboží s regulovanými cenami a bodu 6 (ustanovení jsou identická s výše citovanými ustanoveními části II. položky 9 písm. B Výměru MF 01/93), resp. bodu 10, kde se mj. stanoví:

„Po ukončení soutěžního řízení je zadavatel povinen vypracovat Zprávu o výsledcích soutěžního řízení, obsahující zejména údaje uvedené v čl. 7, 18 a 24 ZŘS. Zprávu zašle do 30 dnů po ukončení soutěže orgánu, z jehož rozpočtových prostředků je stavba zcela nebo zčásti financována ...“ :

DVPM Slavíkov, Povodí Ohře, a. s., VÚOZ, SMS, obec Jince.

O d ů v o d n ě n í :

- DVPM Slavíkov v roce 1994 nesjednalo s dodavateli ceny za projektovou dokumentaci a za dodávku stavby na podkladě vyhodnocení soutěže dle ZŘS. Ze SR bylo na tuto akci poskytnuto 3 600 000 Kč.
- Povodí Ohře, a. s. v roce 1994 zadala práce na akci „Revitalizace Ploučnice“ dvěma firmám z volné ruky, ačkoli nebyly splněny podmínky pro tuto formu zadání zakázky. Celkem bylo v roce 1994 uhrazeno dodavatelům prací 1 811 301 Kč.

- VÚOZ v roce 1994 nesjednal cenu za projektové práce a realizaci stavby „Revitalizace povodí Botiče - II. etapa“ na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb (soutěže nebyly vyhlášeny). Celková cena za projektové práce a realizaci stavby byla stanovena na 6 040 000 Kč.
- SMS v roce 1994 nevyhlásila veřejnou soutěž na dodavatele projektové dokumentace a zhotovitele díla „Revitalizace toku Čertovka“ v Cenovém věstníku ani v celostátním deníku, ale pouze inzerátem v informačním týdeníku MZe Agrospoj. Smluvní cena za projektovou dokumentaci činila 102 795 Kč, za dodávku stavby 1 523 000 Kč.
SMS v roce 1994 nevyhlásila veřejnou soutěž na dodavatele stavby „Revitalizace toku Obrtka II. etapa“, ale pouze užší soutěž, ačkoli nesplnila žádnou z podmínek stanovených pro použití užší soutěže v čl. 5 odst. 2 ZŘS. Na dodavatele projektové dokumentace SMS nevyhlásila veřejnou soutěž v Cenovém věstníku ani v celostátním deníku, ale pouze v informačním týdeníku MZe Agrospoj. Celková částka vyplacená v roce 1994 dodavatelům projektové dokumentace a stavby podle smluv uzavřených na základě vyhodnocení takto vyhlášených soutěží činila 418 849,30 Kč.
SMS v roce 1994 nevyhlásila veřejnou soutěž na dodavatele projektové dokumentace stavby „Revitalizace potoka Modly, úsek Třebenice - Úpohlavy“ v Cenovém věstníku ani v celostátním deníku, ale pouze inzerátem v informačním týdeníku MZe Agrospoj. Celkem bylo v roce 1994 uhrazeno za projektové práce 148 850 Kč.
- Obec Jince v roce 1994 nevyhlásila veřejnou soutěž na dodavatele projektové dokumentace stavby „Revitalizace údolí Litavky“ v Cenovém věstníku ani v celostátním deníku, ale pouze v Příbramském deníku, dalším sedmi projekčním organizacím zaslala výzvu k podání nabídky a dále nevypracovala Zprávu o výsledcích soutěžního řízení a neodeslala ji do 30 dnů po ukončení soutěže financujícímu orgánu. Smluvní cena za projektovou dokumentaci činila 157 500 Kč.
Dále obec nevyhlásila veřejnou soutěž na dodavatele této stavby v celostátním deníku a nevypracovala Zprávu o výsledcích soutěžního řízení a neodeslala ji do 30 dnů po ukončení soutěže financujícímu orgánu. Smluvní cena stavebních prací činila 7 680 000 Kč bez DPH, dvěma dodatky však byla zvýšena o více než 100 % na konečných 17 871 845 Kč.

5. Ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, kde se mj. stanoví:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhláší zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku.“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo v § 50 tohoto zákona.“

porušily město Slavkov u Brna, město Hostomice, obec Mokrovraty.

O d ů v o d ě n í :

- Město Slavkov u Brna uzavřelo smlouvu o dílo na realizaci stavby „Obnova rybníků ve Slavkově“ na základě výzvy více zájemcům, aniž byly splněny podmínky, na základě kterých tento zákon připouští zadat veřejnou zakázku tímto způsobem. Cena zakázky dohodnutá ve smlouvě uzavřené na základě výzvy více zájemcům činila 6 049 889 Kč bez DPH.
- Město Hostomice uzavřelo smlouvu o dílo na spoluúčast na dostavbě akce „Výstavba vodní nádrže Chumava“ na základě výzvy zasláné jednomu zájemci, aniž byly splněny podmínky, na základě kterých tento zákon připouští zadat veřejnou zakázku tímto způsobem. Cena zakázky dohodnutá ve smlouvě uzavřené na základě výzvy zasláné jednomu zájemci činila 3 636 tis. Kč bez DPH.
- Obec Mokrovraty uzavřela smlouvu o dílo na vybudování napouštěcího objektu a kanalizačního přivaděče splaškových vod u akce „Revitalizace Kocáby - Mokrovraty“ na základě výzvy zasláné jednomu zájemci, aniž byly splněny podmínky, na základě kterých tento zákon připouští zadat veřejnou zakázku tímto způsobem. Cena zakázky dohodnutá ve smlouvě uzavřené na základě výzvy zasláné jednomu zájemci činila 1 157 750 Kč bez DPH, dodatkem smlouvy byla cena navýšena na 1 546 271 Kč bez DPH.

6. Ustanovení § 5 odst. 2 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., kde je mj. stanoveno:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky.“

nedodrželi následující příjemci dotací porušením ustanovení článku 2 odst. 4 Zásad, které stanoví:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla (podle § 546 zák. č. 513/91 Sb., Obchodní zákoník), a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby. Za tyto zálohy bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, tj. zúčtování za provedené práce a dodávky (na podkladě zjišťovacích protokolů ap.), vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/92 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.“

nebo (před platností Zásad) porušením ustanovení části V. Zásad dotační politiky ČR, které jsou přílohou č. 1 Postupu pro realizaci systému účasti SR na financování investic v působnosti ČR č.j. 113/39466/91, které mj. stanoví:

„Na investiční výstavbě s účastí prostředků státního rozpočtu mohou rozpočtové, příspěvkové a hospodářské organizace poskytnout zálohy dodavatelům, a to do výše 10 % z ročního objemu, na který bude v tomtéž roce vystavena faktura ...“

Unie, SMS, DVPM Slavíkov, město Hostomice.

O d ů v o d n ě n í:

- Unie poskytla dodavateli stavby „Revitalizace rybníka Kamberk“ zálohy o 853 457,60 Kč vyšší, než činí 10 % objemu investičních výdajů stanovených pro rok 1993, za tyto zálohy nevyžadovala v roce 1993 věcné plnění.
- SMS poskytla
 - dodavateli stavby „Revitalizace toku Čertovka“ zálohu o 39 000 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1994, a za poskytnutou zálohu v roce 1994 nevyžadovala v témže roce věcné plnění;
 - dodavateli stavby „Revitalizace toku Obrtka I. etapa“ zálohu o 72 000 Kč vyšší, než činí 10 % z ročního objemu, na který byla v roce 1993 vystavena faktura;
 - dodavateli stavby „Revitalizace toku Obrtka III. etapa - retenční nádrž Mošnice“ zálohu o 227 000 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1995;
 - dodavateli stavby „Revitalizace potoka Modly, úsek Třebenice - Úpohlavy“ zálohu o 49 135 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1994;
 - dodavateli stavby „Revitalizace vodního toku Modla, úsek Úpohlavy - Sulejovice“ zálohu o 124 000 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1995;
 - dodavateli stavby „Revitalizace vodního toku Modla II, úsek Sulejovice - Lukavec“ zálohu o 40 000 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1995.
- DVPM Slavíkov provádělo úhrady prací na akci „Revitalizace území Slavíkov - Kocourov“ na základě zálohových listů doložených soupisem provedených prací bez vystavení daňového dokladu pro dílčí plnění DPH. V roce 1994 tímto způsobem poskytlo dodavateli zálohu o 941 102,80 Kč vyšší, než činí 10 % ze schváleného objemu investičních prostředků pro rok 1994, v roce 1995 poskytlo tímto způsobem dodavateli zálohu o 2 143 600 Kč vyšší, než činí 10 % ze schváleného objemu investičních prostředků pro rok 1995.
- Město Hostomice poskytlo v roce 1993 dodavateli stavby „Výstavba vodní nádrže Chumava“ zálohu o 1 319 950 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1993 a v roce 1994 zálohu o 2 616 700 Kč vyšší, než činí 10 % z objemu investičních výdajů stanovených na rok 1994.

7. Závazné podmínky pro čerpání investiční dotace stanovené MF

- a) porušili následující příjemci dotací nedodržením ustanovení oddílu I. článku 6 odst. 2 Směrnice MŽP ČR o poskytování finančních prostředků v rámci PRŘS pro rok 1994, kde je stanoveno:

„Pro poskytnutí finančních prostředků na realizaci prací předkládá žadatel žádost (příloha č. 2 této směrnice) a dokumentaci.“ ,

příčemž v příloze č. 2 v části G. - přílohy žádosti - povinné (na příložených listech) bodu 6. je stanoveno:

„6. Doložení vlastnických vztahů k předmětu revitalizace.“ :

SMS, VÚOZ, obec Jince, obec Mokrovraty.

O d ů v o d n ě n í:

SMS nedoložila vlastnické vztahy k předmětu dotace u akcí: „Revitalizace Vilémovského potoka I. st. - Liščí potok“, „Revitalizace Vilémovského potoka II. st. - Kaskáda RN Severní“, „Vilémovský potok III. st. - retenční nádrž Dolní Poustevna I“, „Revitalizace toku Obrtka I. etapa“, „Revitalizace toku Obrtka III. etapa - retenční nádrž Mošnice“, „Revitalizace toku Obrtka IV. etapa - retenční nádrž Čakovice“. Vlastnické vztahy k předmětu dotace dále nedoložily VÚOZ u akce „Revitalizace povodí Botiče - III. etapa“, obec Jince u rybníků Kopáčovský a Pecovák a obec Mokrovraty u části pozemků, na kterých byla vybudována kořenová čistírna odpadních vod;

- b) porušili následující příjemci dotací nedodržením termínu ukončení stavby a termínu podání žádosti o definitivní přiznání dotace:

SMS, VÚOZ.

O d ů v o d n ě n í:

SMS nedodržela termín pro ukončení stavby u akcí „Revitalizace Vilémovského potoka I. st. - Liščí potok“ a „Revitalizace Vilémovského potoka II. st. - Kaskáda RN Severní“. U staveb „Revitalizace toku Obrtka I. etapa“, „Revitalizace toku Obrtka II. etapa“, „Revitalizace toku Obrtka III. etapa - retenční nádrž Mošnice“, „Revitalizace toku Obrtka IV. etapa - retenční nádrž Čakovice“, „Revitalizace potoka Modly, úsek Třebenice - Úpohlavy“, „Revitalizace vodního toku Modla II, úsek Úpohlavy - Sulejovice“ nedodržela SMS termíny pro ukončení stavby a podání žádosti o definitivní přiznání dotace. VÚOZ nepožádal o definitivní přiznání dotace ve stanovené lhůtě u dokončených etap revitalizační akce „Revitalizace povodí Botiče“.

8. Ustanovení § 54 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), kde je stanoveno:

„Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení nebo na základě ohlášení stavebnímu úřadu.“ ,

porušily SMS, VÚOZ, DVPM Slavíkov, Kolařík Hluboš, s. r. o., obec Onšov, obec Mokrovraty, obec Jince.

O d ů v o d n ě n í:

- SMS u staveb „Revitalizace říčního systému Litavky - Kardavec Hluboš“, „Revitalizace Vilémovského potoka II. st. - Kaskáda RN Severní“, „Revitalizace toku Obrtka III. etapa - retenční nádrž Mošnice“, „Revitalizace toku Obrtka IV. etapa - retenční nádrž Čakovice“, „Revitalizace vodního toku Modla II, úsek Úpohlavy - Sulejovice“, „Revitalizace Modly III. - biokoridor“ zahájila stavební práce bez stavebního povolení.

- VÚOZ u akce „Revitalizace povodí Botiče - III. etapa“, DVPM Slavíkov u akce „Revitalizace území Slavíkov - Kocourov“, firma Kolařík Hluboš, s. r. o., u akce „Revitalizace Hlubošského potoka II“ a obec Onšov u akce „Obnova funkce Mlýnského rybníka“ zahájily stavební práce bez stavebního povolení.
- Obec Mokrovraty u akce „Revitalizace povodí Kocáby“ zahájila práce na stavbě KČOV I před vydáním stavebního povolení, stavbu kanalizačního přivaděče a KČOV II realizovala bez stavebního povolení.

9. Ustanovení § 76 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., kde je stanoveno:

„Dokončenou stavbu, popřípadě její část schopnou samostatného užívání nebo tu část stavby, na které byla provedena změna nebo udržovací práce (dále v oddílu 7 jen ‘stavba’), pokud tyto stavby vyžadovaly stavební povolení, lze užívat jen na základě kolaudačního rozhodnutí.“

porušily SMS, VÚOZ, Radim Donát.

O d ů v o d n ě n í:

- SMS zahájila provoz retenčních nádrží Mošnice a Čakovice bez kolaudačního rozhodnutí nebo rozhodnutí o prozatímním užívání ke zkušebnímu provozu.
- VÚOZ užívá (společně s Botanickým ústavem Akademie věd ČR) stavební objekty dokončené v I. etapě stavby „Revitalizace povodí Botiče“ od poloviny roku 1994, stavební objekty dokončené ve II. etapě užívá od konce roku 1995 a od konce roku 1996 užívá stavební objekty dokončené ve III. etapě, aniž by požádal o kolaudační rozhodnutí na tyto stavby.
- Radim Donát provozuje dokončenou stavbu, rybník Štemflík, bez platného kolaudačního rozhodnutí.

10. Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

porušily Unie a obec Jince.

O d ů v o d n ě n í:

- Unie neúčtovala ve svém účetnictví o dotaci, která jí byla v celkové výši 21 600 000 Kč poskytnuta v letech 1993 - 1995 z Programu revitalizace říčních systémů.
- Obec Jince v letech 1994 - 1995 neúčtovala o fakturách, na základě kterých hradila náklady revitalizační akce u rybníku v částce 2 874 000 Kč. O těchto fakturách vedla operativní evidenci.

IV.

Shrnutí

Cílem kontroly bylo ověřit, zda postup uplatňovaný v letech 1994 - 1996 při poskytování finančních pro-

středků SR na PRŘS zajišťoval jejich účelné a hospodárné použití, použití v souladu s účelem, na který byly poskytnuty, a za podmínek, které byly pro jejich použití stanoveny.

Ze zjištěných skutečností vyplývá, že způsob financování tohoto programu prostřednictvím rozpočtové kapitoly VPS nezajišťoval při rozdělení pravomocí a zodpovědnosti v procesu poskytování finančních prostředků SR mezi MŽP a MF účelné a hospodárné použití prostředků vyčleněných na PRŘS a znesnadňuje kontrolu procesu poskytování prostředků SR.

Tím, že prostředky poskytovalo a definitivně přiznávalo MF, bylo MŽP jako odborný garant PRŘS prakticky vyloučeno z rozhodování o konečné výši přidělené dotace a k definitivnímu přiznání dotace se nevyjadřovalo.

Pokud v průběhu akce požadoval investor navýšení finančního příspěvku nebo požadoval návratnou finanční výpomoc, rozhodovalo MF často o navýšení a finančních výpomocích bez doložení stanoviska MŽP, resp. RPS. Věcné podmínky pro čerpání dotace nebyly stanoveny závazným způsobem a k jejich plnění nebylo při definitivním přiznání dotace přihlíženo.

Proces poskytování prostředků na tento program nezaručoval účelné a hospodárné použití prostředků SR.

Platnost Metodického pokynu nebyla zajištěna a Směrnice nezabezpečila koordinaci postupu všech zúčastněných orgánů.

Postup MF při řízení o definitivním přiznání dotace nezajišťoval účelné a hospodárné použití prostředků SR.

V letech 1993 - 1996 uvolnilo MF na investiční akce v rámci PRŘS celkem 726 mil. Kč, k 19. 1. 1998 definitivně přiznalo dotace v celkové výši 88,647 mil. Kč, tj. přibližně 12 % z uvolněných prostředků. U zbývající části prostředků SR neověřilo MF, zda byly použity v souladu s účelem, na který byly poskytnuty, a v souladu se stanovenými podmínkami.

V

Závěr

Při kontrole bylo dále sledováno, zda a do jaké míry je tento program využíván na akce mající charakter protipovodňových opatření.

Program revitalizace je určen k nápravě devastace vodního režimu krajiny, některé jeho tituly souvisejí s ochranou proti povodním bezprostředně (zvyšování retenčních schopností krajiny, opatření pro obnovu a stabilizaci vsakovacích ploch), další dotační tituly mají ve svém důsledku rovněž protipovodňový efekt (obnova a zakládání vodních nádrží, revitalizace vlastních vodních toků). Ze závěrečných vyhodnocení PRŘS z let 1994 až 1996 zpracovaných MŽP vyplývá, že největší podíl pro-

středků z PRŘS byl použit na obnovu a zlepšení stavu malých vodních nádrží a drobných toků. V průběhu těchto let se zvyšoval počet komplexních úprav typu biocenter, mokřadů a pramenišť. Podíl financování revitalizačních akcí na velkých tocích se snižoval mj. z důvodů jejich velké finanční náročnosti a vzhledem k objemu prostředků, které byly na tento program v kontrolovaných letech vyčleněny. Na dotační tituly vztahující se bezprostředně k ochraně proti povodním nebyly prostředky z PRŘS téměř vůbec využity, avšak podíl prostředků použitých na akce mající ve svém důsledku též protipovodňový efekt byl velký.

Usnesením vlády ČR ze dne 20. 5. 1992 č. 373 bylo MŽP mj. uloženo zabezpečit projektovou přípravu postupné revitalizace jednotlivých povodí. V letech 1994 až 1996 použilo MŽP na financování revitalizačních studií ze svého rozpočtu cca 13 mil. Kč. Studie dávají informace o stupni poškození jednotlivých povodí a RPS je využívají pro stanovení priorit při posuzování žádostí o poskytnutí příspěvku na revitalizační akci. Umísťování prostředků do nejvíce poškozených oblastí je však limitováno tím, zda majitelé nebo správci pozemků z těchto oblastí připraví revitalizační akci a o dotaci z PRŘS požádají.

Dalším obecným poznatkem z této kontroly je skutečnost, že současně platná legislativa neumožňuje zohlednit porušení zákona o zadávání veřejných zakázek

ze strany příjemce dotace při definitivním přiznávání dotace poskytovatelem. Kontrola NKÚ zjistila porušování tohoto zákona zejména tím, že investor volí nesprávný způsob zadání veřejné zakázky. Postup při zadávání veřejných zakázek je však oprávněně kontrolovat pouze Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a NKÚ, nikoli některý z ústředních orgánů přiznávajících dotaci. Nedodržení závazného postupu zadavatelů veřejných zakázek stanoveného tímto zákonem tak neovlivňuje výši přiznaných prostředků SR.

V roce 1998 bylo financování PRŘS převedeno do rozpočtové kapitoly MŽP. Z rozpočtové kapitoly VPS jsou však financovány další programy, které odborně garantují jiné resorty než MF. Podle rozpočtových pravidel tvoří rozpočtovou kapitolu VPS příjmy a výdaje, které nepatří do působnosti určitého ústředního orgánu. Zařazení financování dotačních programů odborně spadajících do působnosti určitého ústředního orgánu do kapitoly VPS není v souladu s tímto ustanovením rozpočtových pravidel. Dvojitá odpovědnost při poskytování prostředků SR, kdy jeden resort je odpovědný za výběr a odborné posouzení akce, případně její kontrolu a MF je zodpovědné za financování (uvolňuje prostředky a dotaci definitivně přiznává), nemůže garantovat účelné a hospodárné použití prostředků SR, což prokázaly výsledky této kontroly. Tento způsob financování navíc značně ztěžuje kontrolu postupu orgánů zúčastněných na poskytování prostředků SR.